



Tekst łatwy  
do czytania  
i zrozumienia

## Materiały edukacyjne



# Polska to nasz kraj

Zajęcia z wiedzy o społeczeństwie  
w szkole podstawowej – II etap edukacyjny

Ewelina Sztanga-Jankowska



Minister  
Edukacji i Nauki



Ministerstwo  
Edukacji i Nauki

Materiały edukacyjne/ćwiczeniowe dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną opracowano w ramach zadania zleconego i dofinansowanego przez Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „**Czytam i wiem – tekst łatwy do czytania i zrozumienia w szkole. Opracowanie i upowszechnienie materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych w wersji łatwej do czytania i zrozumienia, instrukcji dotyczącej ich tworzenia i wykorzystania w pracy z uczniami oraz rekomendacji dotyczących wdrożenia rozwiązań w praktykę szkolną**”.

Materiały edukacyjne i ćwiczeniowe zostały opracowane zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej na II etapie edukacyjnym.

Zadanie zrealizowało:



Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób  
z Niepełnosprawnością Intelektualną  
ul. Głogowa 2b  
02-369 Warszawa



Wsparcie autorki przez Zespół ds. tekstu łatwego  
do czytania i zrozumienia:

Specjalistka ds. tekstu łatwego

**Ewa Zajączkowska**

Konsultacja i redakcja

**Barbara Ewa Abramowska  
Karolina Makowiecka**

Konsultacja dostępności

**Justyna Kozak**

Projekt okładki i ilustracje

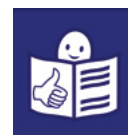
**Elżbieta Grądziel**

Skład i łamanie

**MONDI Plus Sp. z o.o.**

Rok opracowania 2021

ISBN 978-83-66940-51-2



---

# Spis treści

Polska to kraj, państwo i ojczyzna	4
Państwo Polskie	5
Naród i mniejszości narodowe	10
Imigranci w Polsce	13



## Polska to kraj, państwo i ojczyzna.

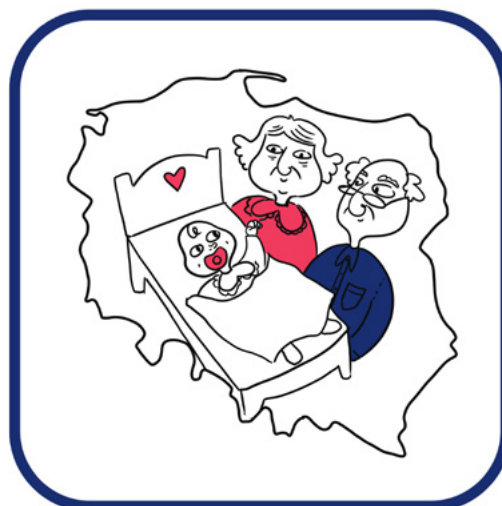
Polska to **kraj**, w którym mieszkasz.  
Polska leży w Europie.  
Polskę nazywamy krajem, kiedy mówimy  
gdzie leży na mapie.



Polska jest też **państwem**.  
To znaczy, że ma granice i władze państwa.  
Ma Sejm i Senat, Prezydenta, rząd, wojewodów.  
Pełna nazwa naszego państwa  
to **Rzeczpospolita Polska**.



Polska jest **ojczyzną** Polaków.  
Każdy człowiek ma swoją ojczyznę.  
Ojczyzna to miejsce, w którym:  
– urodziłeś się  
– mieszkałeś jako dziecko  
– urodzili się w niej twoi przodkowie.  
**Przodkowie** to na przykład: dziadek,  
babcią, ojciec, matka.





**Mała ojczyzna** mówi się na miejsce,  
w którym mieszkasz.

Na przykład:

- twoje miasto
- twoja wieś
- twoja dzielnica
- twoje osiedle.



## Państwo Polskie

Każde państwo ma swoje symbole.

**Symbole państwowe** Polski  
są związane z historią.

Polskie symbole państwowe to:

- godło
- flaga
- hymn.



**Godło** Polski to biały orzeł  
na czerwonym tle.

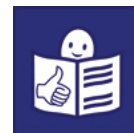
Orzeł na godle Polski ma:

- złotą koronę
- złoty dziób
- złote pazury
- duże białe skrzydła.

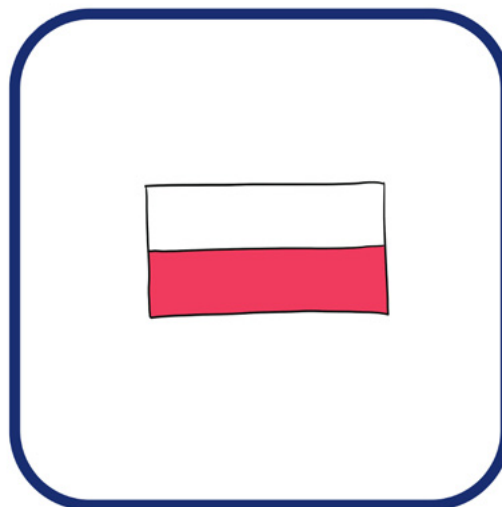
Godła używają instytucje państwowe.

Na przykład szkoły i urzędy.





**Flaga** Polski ma 2 kolory.  
Na górze jest kolor biały.  
Na dole jest kolor czerwony.  
Biały kolor to symbol czystości.  
Czerwony to symbol odwagi.



**Hymn** Polski to Mazurek Dąbrowskiego.  
Hymn śpiewamy podczas ważnych  
uroczystości państwowych.  
Autorem hymnu Polski jest Józef Wybicki.  
Hymn Polski rozpoczyna się od słów:

Hymn Polski (Mazurek Dąbrowskiego)



**Jeszcze Polska nie zginęła,  
kiedy my żyjemy.**

Wszyscy Polacy powinni szanować  
symbole państwowe.

Na przykład, kiedy słyszymy Hymn Polski:

- powinniśmy być poważni i spokojni
- mężczyźni powinni zdjąć czapki z głów.





Symbole narodowe możemy zobaczyć podczas świąt państwowych. Najważniejsze święta państwowe to:

- **Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych**

Obchodzimy go 1 marca. W to święto wspominamy żołnierzy walczących o niepodległość Polski po II wojnie światowej.



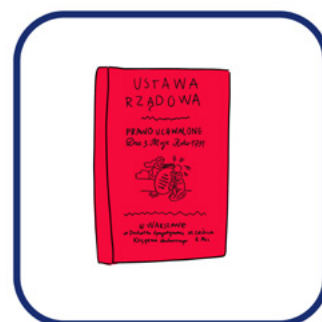
- **Święto Pracy**

Obchodzimy je 1 maja. W tym dniu świętują wszyscy pracujący ludzie w wielu krajach na świecie.



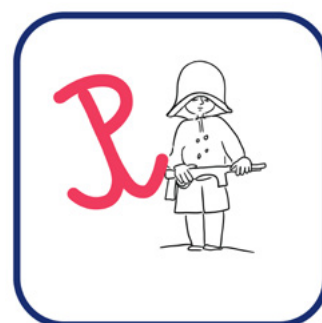
- **Święto Narodowe Trzeciego Maja**

Obchodzimy je w rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 maja. Była to pierwsza konstytucja w Polsce. Uchwalono ją w 1791 roku.



- **Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego**

Obchodzimy go 1 sierpnia. Jest to rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego podczas II Wojny Światowej. W tym powstaniu walczyły nawet dzieci.



- **Narodowe Święto Niepodległości**

Obchodzimy je 11 listopada. W rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku. Wcześniej, przez ponad 100 lat nie było Polski na mapie Europy. Polakami rządzili inne kraje.

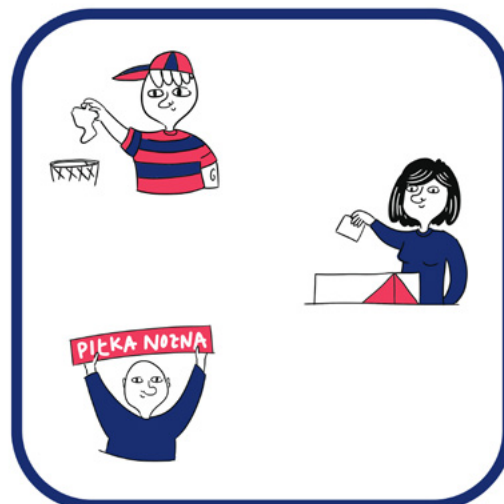




Miłość i szacunek do swojej ojczyzny to **patriotyzm**.

Patriota powinien:

- dbać o symbole narodowe
- dbać o środowisko
- brać udział w uroczystościach państwowych
- znać historię Polski
- przestrzegać prawa
- brać udział w wyborach
- kibicować polskim sportowcom.



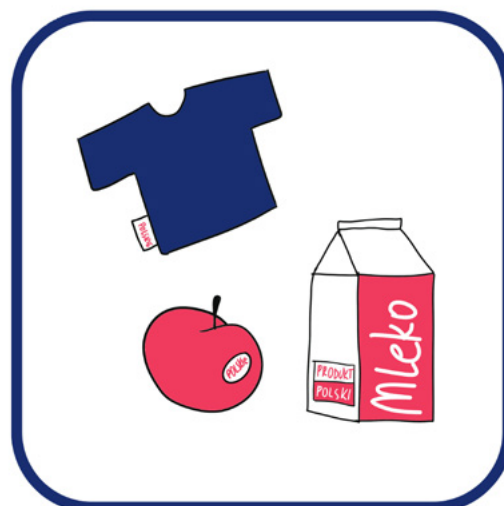
Jednym z przykładów patriotyzmu jest

**patriotyzm gospodarczy.**

Jesteś patriotą gospodarczym, jeśli kupujesz polskie produkty i usługi.

Dzięki temu polskie firmy rozwijają się.

Kiedy robisz zakupy, wybieraj polskie produkty!



Patriota powinien być dobrym obywatelem.

**Obywatel** to członek państwa.

Obywatele mają swoje prawa i obowiązki wobec państwa.

Prawa i obowiązki są zapisane w konstytucji.







**Konstytucja** jest najważniejszym dokumentem w Polsce.  
Muszą jej przestrzegać wszyscy Polacy.  
W Konstytucji jest zapisane jak powinno działać państwo polskie.  
Jakie są prawa i obowiązki obywateli.



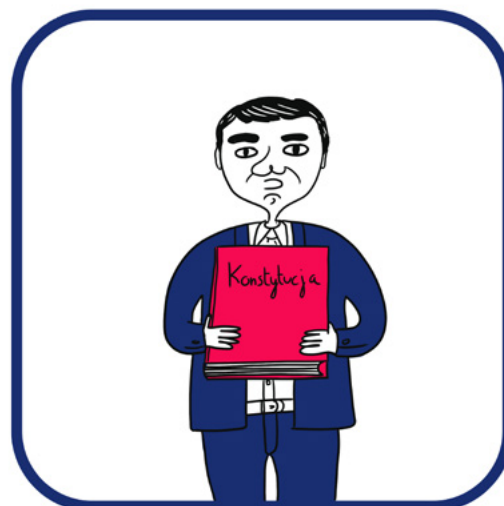
Prawa obywatela zapisane w Konstytucji to prawa do:

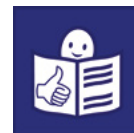
- życia
- nauki
- opieki zdrowotnej
- brania udziału w wyborach
- wyboru miejsca pracy
- poruszania się po całym kraju.



Obywatel Polski ma też obowiązki.  
Powinien:

- przestrzegać polskiego prawa
- bronić Ojczyzny
- płacić podatki
- dbać o środowisko.

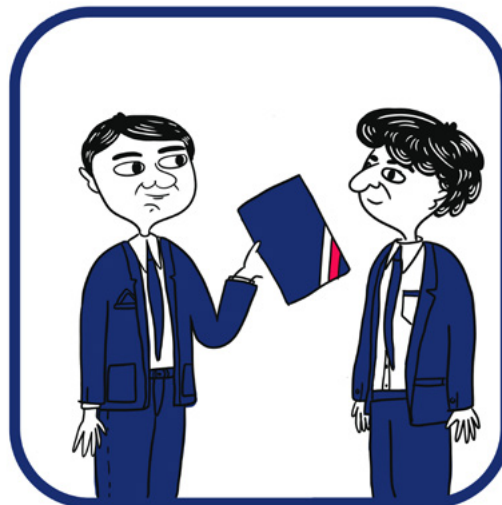




**Obywatelstwo polskie** ma człowiek, który:

- urodził się w Polsce
- jego matka lub ojciec są Polakami.

O obywatelstwo może starać się też człowiek, który mieszka długo w Polsce i złożył wniosek. Obywatelstwo polskie nadaje Prezydent Polski. Można być obywatelem więcej niż jednego państwa.



## Naród i mniejszości narodowe

**Naród** to jest grupa ludzi, którzy:

- mówią tym samym językiem
- mają tę samą historię
- mają tę samą kulturę.



Kulturę narodu tworzą ludzie i ich środowisko.

Kultura to na przykład:

- tradycja
- religia
- literatura
- rodzaje przyrządzanych potraw.





W każdym kraju mieszkają ludzie różnych narodowości.

W Polsce najwięcej jest Polaków.

W Polsce mieszkają też mniejszości narodowe.

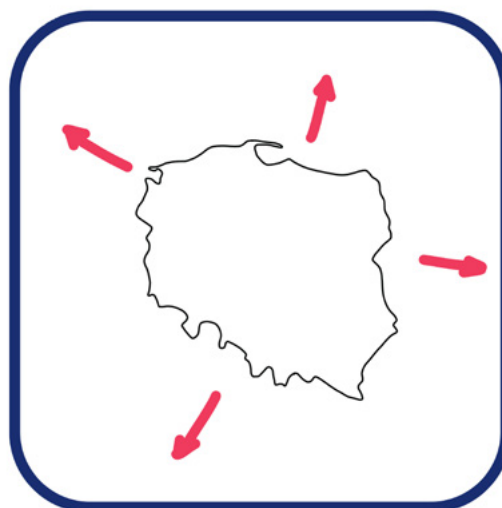
Na przykład:

- Białorusini
- Czesi
- Litwini
- Niemcy
- Ormianie
- Rosjanie
- Słowacy
- Ukraińcy
- Żydzi
- Romowie.



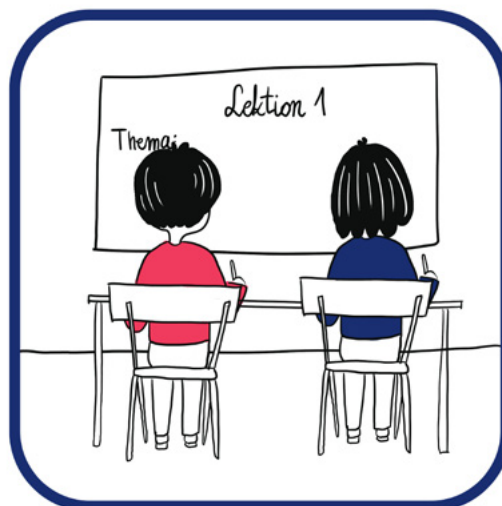
**Mniejszość narodowa** to grupa ludzi tej samej narodowości.

Mniejszość narodowa mówi tym samym językiem. Dbą o swoje tradycje i kulturę.



Członkowie mniejszości narodowych w Polsce w szkole lub w pracy mówią po polsku.

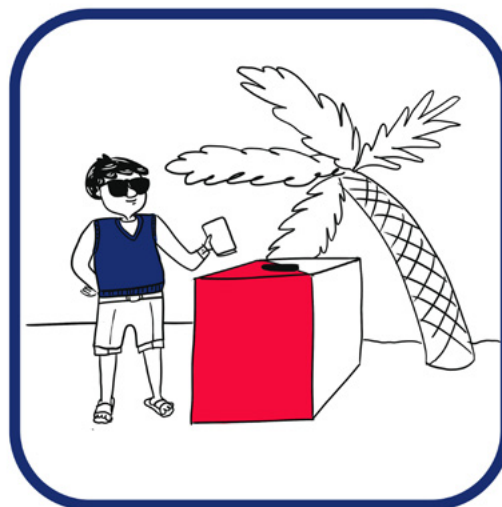
W swoich domach mogą mówić w języku ojczystym. Robią to, żeby nie zapomnieć swojego języka.





Członkowie mniejszości w Polsce muszą przestrzegać polskiego prawa.  
Jeśli mają obywatelstwo polskie, biorą udział w wyborach. Płacą podatki w Polsce.

Polacy też tworzą mniejszość narodową w innych krajach. Nazywamy ją Polonią.



Ludzie, którzy mieszkają w jednym państwie mogą na przykład:

- mieć różne kolory skóry
- wyznawać różne religie
- mieć różne niepełnosprawności.

Ważne jest żeby wszyscy nawzajem się szanowali.

Szanowali różne zdania innych ludzi.

Wzajemny szacunek to tolerancja.



Brak tolerancji prowadzi do konfliktów.

Ludzie stają się dla siebie niemili.

Czasem stosują przemoc.

Nietolerancyjni ludzie mogą zabierać

innym ludziom prawo do wolności.

To znaczy, nie pozwalają im spokojnie żyć.





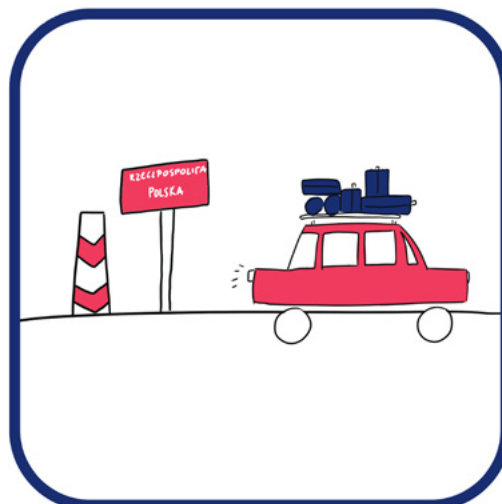
## Imigranci w Polsce

Ludzie mogą zmieniać kraje, w których żyją.

Taka zmiana to **migracja**.

Ludzie wyjeżdżają do innych krajów z różnych powodów. Na przykład:

- żeby zwiedzać
- do pracy
- żeby uciec przed wojną lub przemocą.



Do każdego państwa przyjeżdżają osoby z innych państw.

Obywatele różnych państw mieszkają również w Polsce.

Takich ludzi nazywamy **cudzoziemcami**.

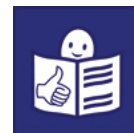


Niektórzy cudzoziemcy chcą zamieszkać w Polsce na stałe. Nazywamy ich **imigrantami**.

Niektórzy imigranci wyjeżdżają ze swojego państwa z własnej woli:

- żeby lepiej zarabiać
- żeby poznawać inne języki i kulturę
- bo chcą mieszkać w innym państwie.





Imigrantami są również uchodźcy.  
Jednak **uchodźcy** musieli opuścić swój kraj.  
Na przykład z powodu wojny.  
Musieli zostawić swój dom i przyjaciół.  
Uchodźcy uciekają ze swojego kraju,  
bo boją się o swoje życie.



Osoby te starają się otrzymać w nowym państwie **status uchodźcy**.

Wtedy mogą zostać w nowym państwie na stałe. Nawet jeśli nie mają pracy i nie mają gdzie mieszkać.

**Status uchodźcy** zapewnia:

- opiekę zdrowotną
- pomoc w załatwianiu codziennych spraw
- miejsce do zamieszkania.

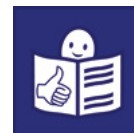


Najpierw uchodźca musi złożyć wniosek w Urzędzie do Spraw Cudzoziemców.

We wniosku musi napisać:

- swoje dane osobowe
- informacje o swoim państwie
- dlaczego wyjechał ze swojego państwa.

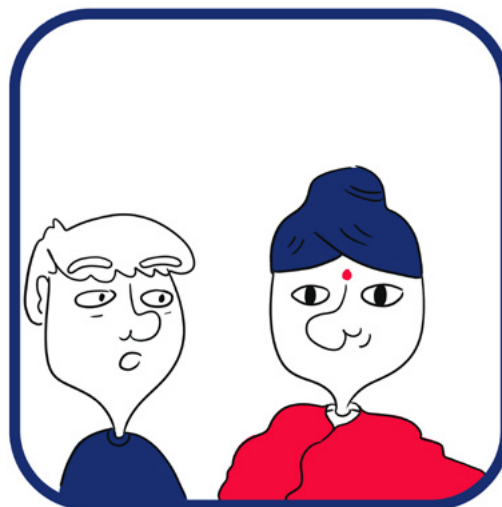




Niektórzy ludzie czują lęk przed cudzoziemcami. Zwłaszcza przed imigrantami i uchodźcami. Taki lęk to **ksenofobia**. Wtedy nie ufają innym ludziom.

Na przykład z powodu:

- innego koloru skóry
- innej religii.



Ksenofobia powoduje, że ludzie:

- traktują cudzoziemców jak wrogów
- piszą o cudzoziemcach obraźliwe komentarze w internecie
- obrażają cudzoziemców
- wyśmiewają ich lub biją.

Takie zachowania to **dyskryminacja**.

Dyskryminacji zabrania polskie prawo.



### **Szanuj każdego człowieka!**

Ludzie różnią się między sobą.

Dzięki różnicom możesz nauczyć się nowych rzeczy.

Różnice sprawiają, że świat jest ciekawy.

